

PREDGOVOR

Knjiga *Dubrovnik u Kraljevini Jugoslaviji 1929. – 1941.* rezultat je nastavka dugogodišnjih istraživanja o tom značajnom dalmatinskom gradu. Budući da su već objavljene moje knjige *Počelo je 1918. ... Južna Dalmacija 1918. – 1929.* i *Dubrovački kotar u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941. – 1944.*, želio sam da ovom knjigom Dubrovnik dobije cjelovitu povijest koja je nezamisliva bez obrade događajne i političke povijesti u vrijeme tzv. „velikih promjena“, kako nazivaju međuratno razdoblje od Kraljevine Jugoslavije do izbijanja Drugoga svjetskoga rata.

No, ostvarenje te zamisli nije mi bilo ni lako ni jednostavno jer sam istraživanja morao provesti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu listajući dubrovačke novine navedenoga razdoblja i pregledavajući spise arhivskih fondova pohranjenih u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu i Državnome arhivu u Dubrovniku. Teškoće u tom višegodišnjem istraživanju bile su u tome što je vrela mnogo za to međuratno razdoblje, ali je u hrvatskoj historiografiji malo cjelovite literature – tekstova, povijesnih, analitičkih, književnih i drugih – koja obrađuje međuratnu svakodnevicu Dubrovčana.

Sada, kada je ova knjiga pred javnošću, nadam se da će se čitatelji, i stručni i obični, s obzirom na njenu dokumentarnu značajku složiti sa mnom da se povijest ponavlja i da knjiga tek ostavlja ljudskoj radoznalosti da procjenjuje kakva je bila prošlost te kakva bi mogla biti budućnost koju svijet očekuje. Ovom knjigom tema svakako nije iscrpljena, ona je samo jedan od priloga za daljnja istraživanja povijesti Dubrovnika. Stoga se najiskrenije nadam da će knjiga potaknuti ta istraživanja i objavljivanje radova na ovu i srodne teme.

Dubrovački tjednik *Hrvatski jug* u članku „Zadnjih dvadeset godina dubrovačke povijesti“ od 24. prosinca 1938. traži od povjesničara koji će pisati povijest Dubrovnika od 1918. do 1938. da ukažu na postojanje dvaju mentaliteta i dviju nacionalnosti koje su postojale u dubrovačkoj sredini u navedenom razdoblju te na to da je hrvatski Dubrovnik tražio ono što je tražio i hrvatski narod – da bude svoj na svome, da sam upravlja svojom kućom i svojom kesom. Ukratko rečeno povjesničar bi trebao opisati prirodne težnje i poštenu otpor onih kojima ovaj kraj po povijesti, po današnjoj nacionalnoj i kulturnoj opredijeljenosti i po religiji apsolutno pripada, te da ukaže na konstantnu grubost i silovitost drugih. Prema toj sam smjernici i pisao ovu knjigu, jer to proizlazi iz povijesnih izvora i predstavlja objektivan prikaz, a čitatelji će ocijeniti koliko sam u tome uspio.

Zahvaljujem brojnima koji su mi pomogli ostvariti tu zamisao – kolegicama i kolegama Hrvatskoga državnoga arhiva, posebno Angeliki Majić, kolegama Državnoga arhiva u Dubrovniku, i to kolegama Nikši Selmani i Tonku Barčotu, kolegama Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu na maru, koji su mi dok je trajalo istraživanje osiguravali onodobni tisak i traženu literaturu. Posebnu zahvalnost izražavam kolegici prof. dr. sc. Zlati

Živaković-Kerže, koja je uz recenziju obavila i redakturu rukopisa, jer bez njezinih sugestija i prijedloga knjiga ne bi bila ovakva kakva je pred vama. Dužnu zahvalu izražavam i prof. dr. sc. Miri Kolar-Dimitrijević, koja je kao recenzentica pridonijela poboljšanju teksta. Istu zahvalu dugujem prof. dr. sc. Mariji Benić Penava, koja mi je pomagala u prikazu dijela knjige o gospodarstvu i Petru Kerže za pomoć prilikom sastavljanja Imenskoga kazala.

Zahvaljujem i prof. dr. sc. Željku Holjevcu, ravnatelju Instituta Pilar, koji se svesrdno založio za tiskanje knjige. Zahvaljujem također prijatelju mr. sc. Vinku Vukoviću na izradi tablica, dr. sc. Zdravku Bazdanu za slike istaknutih čelnika HSS-a iz Dubrovnika te direktoru Tiskare ITG Jurici Goršiću za usluge u izradi povijesnih karata i dijela tablica. Ovom prilikom ne mogu ne spomenuti kolegu i dugogodišnjeg prijatelja pokojnog prof. dr. sc. Petra Korunića, koji mi je dok smo drugovali i istraživali u Hrvatskome državnom arhivu snimao mnoge dokumente i davao sugestije te mi tako pomogao da kvalitetnije i jednostavnije koristim dokumente i oblikujem sadržaj knjige.

Konačno, od srca zahvaljujem svojoj supruzi Seki na tome što me sve vrijeme mogla istraživačkog rada, kao i rada na pripremanju ove knjige, pratila i svesrdno podržavala.

I na kraju budućim čitateljima želim uživanje u ovom djelu barem onoliko koliko sam uživao radeći na njemu.

Autor